

Virsraksts: Soda naudas piemērošanas atbilstība Eiropas Savienības tiesībām

Tēze: Padomes regulā Nr.1796/1999 nav paredzēts sods antidempinga pasākumu pārkāpuma gadījumā. Arī noteikumos par muitas nodokļiem, kurus saskaņā ar Padomes regulas Nr.1796/1999 1.panta 3.punktu piemēro antidempinga pasākumu gadījumā, sods par kļūdu tarifu klasifikācijā nav paredzēts. Savukārt, ievērojot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 10.pantu, dalībvalstij ir pienākums veikt visus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu Eiropas Savienības tiesību piemērojamību un efektivitāti. Kaut arī tiek saglabāta rīcības brīvība attiecībā uz minēto pasākumu izvēli, dalībvalstīm ir jānodrošina, lai par Eiropas Savienības tiesiskā regulējuma pārkāpumiem vajadzības gadījumā tiktu noteikts sods apstākļos, kas būtībā un attiecībā uz procedūru ir analogi tiem, kas ir piemērojami par līdzīga rakstura un nozīmības valsts tiesību pārkāpumiem, tādējādi atbilstoši nacionālajām tiesību normām piemērotā soda nauda vispārīgi nav pretrunā Eiropas Savienības tiesībās regulētajiem antidempinga pasākumiem, bet, tieši otrādi, atbilst to efektīvai īstenošanai.

Tēze: Antidempinga nodevas kā nodokļa piemērošanas gadījumā, ir pamats piemērot soda sankcijas, kas paredzētas likuma „Par nodokļiem un nodevām” 32.panta pirmajā daļā, tāpat kā citu nodokļu gadījumā.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Administratīvo lietu departamenta
2010.gada 30.decembra
SPRIEDUMS
Lieta Nr. A42459006
SKA – 9/2010**

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore V.Kakste
senatore D.Mita
senatore I.Skultāne

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Stils Met” pārstāvjiem *I.F.* un *A.S.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei *Leldei Rinčai*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Stils Met” pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2006.gada 20.jūnija lēmuma Nr.19/16858 atcelšanu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Stils Met” kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 25.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Stils Met” 2004. un 2005.gadā izlaidīšanai brīvam apgrozījumam Latvijā no Ukrainas ievada tērauda troses. Preces izcelsmes valsts bija Ukraina, nosūtītājs – Ukrainas uzņēmums „Silur”. Pieteicēja

preces klasificēja, piemērojot kombinētās nomenklatūras kodus 7312 10 82, 7312 10 84, 7312 10 86 un TARIC kodu 90.

Valsts ieņēmumu dienests, veicot pārbaudi, atzina, ka pieteicēja precēm ir noteikusi pareizus kombinētās nomenklatūras kodus (astoņciparu kodu), bet nepareizi noteikusi TARIC kodu 90. Iestāde šīm precēm TARIC kodu mainīja un noteica to 19. Līdz ar to Valsts ieņēmumu dienests aprēķināja un ar 2006.gada 20.jūnija lēmumu Nr.19/16858 pieteicējai uzlika pienākumu iemaksāt valsts budžetā 485 286,58 latus, tostarp antidempinga nodevu 205 629,87 latus, pievienotās vērtības nodokli 37 013,42 latus un soda naudu 242 643,29 latus, tostarp antidempinga nodevas apmērā.

[2] Pieteicēja iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2006.gada 20.jūnija lēmuma Nr.19/16858 atcelšanu.

[3] Administratīvā rajona tiesa ar 2007.gada 4.oktobra spriedumu pieteikumu apmierināja.

[4] Izskatījusi lietu sakarā ar Valsts ieņēmumu dienesta apelācijas sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2008.gada 25.novembra spriedumu pieteikumu noraidīja. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] No likuma „Par nodokļiem un nodevām” 2.panta pirmās un otrās daļas, Muitas likuma 1. un 3.panta, 4.panta pirmās daļas, Kopienas Muitas kodeksa (turpmāk – Muitas kodekss) 1. un 2.panta, likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu” 2.panta izriet, ka Valsts ieņēmumu dienests ir kompetentā iestāde, kuras pienākumos ietilpst Kopienas muitas noteikumu piemērošana Latvijas teritorijā.

Saskaņā ar Muitas likuma 4.panta otro daļu Latvijas nacionālajā kompetencē ietilpstošos ar muitas lietām saistītos jautājumus Valsts ieņēmumu dienests administrē likumā „Par nodokļiem un nodevām” un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Likums „Par nodokļiem un nodevām” no 2004.gada 1.maija ir papildināts ar 18.¹pantu, kas reglamentē nodokļu administrācijas pienākumus attiecībā uz nodokļiem, nodevām un citiem obligātajiem maksājumiem, kas tiek uzlikti saskaņā ar Eiropas Savienības un tās dalībvalstu normatīvajiem aktiem. Saskaņā ar minētā panta pirmās daļas 3.punktu viens no nodokļu administrācijas pienākumiem ir iekasēt un piedzīt nodokļus, nodevas un citus obligātos maksājumus, kā arī ar tiem saistītās pamatparāda palielinājuma un nokavējuma naudas Eiropas Savienības budžetam. Savukārt atbildība par nodokļu likumu pārkāpšanu ir reglamentēta likuma „Par nodokļiem un nodevām” VII nodaļā.

Tādēļ nav pamatots pieteicējas arguments, ka laikā no 2004.gada 10.maija līdz 2005.gada 22.augustam, kad pieteicēja iesniedza muitas deklarācijas, spēkā esošās likuma „Par nodokļiem un nodevām” normas neparedzēja tiesības Valsts ieņēmumu dienestam noteikt sankcijas saistībā ar Eiropas Savienības normatīvo aktu piemērošanu.

[4.2] Ar Padomes 1987.gada 23.jūlija Regulu (EEK) Nr.2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (turpmāk – regula Nr.2658/87) tika izveidota preču nomenklatūra jeb kombinētā nomenklatūra, kas vienlaikus atbilst gan kopējā muitas tarifa, gan Kopienas ārējās tirdzniecības statistikas prasībām. Saskaņā ar minētās regulas 2.pantu Komisija nosaka integrētu Eiropas Kopienas tarifu (turpmāk – TARIC), kura pamatā ir kombinētā nomenklatūra.

No regulas Nr.2658/87 2.panta, 3.panta 1., 2. un 3.punkta, 4.panta 1.punkta un 12.panta secināms, ka TARIC ir integrēts Kopienas tarifs, kura pamatā ir kombinētā nomenklatūra. TARIC kods sastāv no kombinētās nomenklatūras astoņciparu koda un TARIC apakšpozīciju diviem cipariem (desmitais un vienpadsmitais cipars). Muitas tarifu, kas piemērojams, ievēdot preces Kopienā, veido kombinētā nomenklatūra kopā ar nodokļu likmēm un citiem attiecīgiem maksājumiem, kā arī TARIC.

[4.3] Saskaņā ar regulas Nr.2658/87 6.pantu Komisija ir atbildīga par TARIC pārvaldi un publiskošanu. Ar paziņojumu par TARIC 2004/C258/06 Komisija informēja, ka TARIC ir pieejams internetā TARIC datu bāzē un ka tiek pārtraukta TARIC ikgadēja publicēšana Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī. Tāpat informācija par TARIC kodiem no 2004.gada iegūstama internetā.

No lietas materiāliem secināms, ka pieteicēja zināja par TARIC koda piemērošanas nosacījumiem, taču konkrētajā gadījumā piemēroja nepareizo TARIC koda devīto un desmito ciparu, proti, apakšpozīciju ar kodu „90” (pārējie).

TARIC datu bāzē, sistēmiski izvēloties TARIC apakšpozīcijas kombinētās nomenklatūras kodiem 73121082, 73121084, 73121086, nonākams pie izvēlnes starp apakšpozīciju ar kodu „11” (tērauda) vai apakšpozīciju „90” (pārējie). Tā kā konkrētās preces ar attiecīgajiem kombinētās nomenklatūras kodiem ir vai nu dzelzs vai tērauda tauvas, troses (ieskaitot troses slēgtos rituļos) bez pārklājuma vai tikai ar cinka pārklājumu, kuru maksimālais šķērsriezums ir attiecīgi kombinētās nomenklatūras apakšpozīcijās „82”, „84”, „86” norādītais, secināms, ka TARIC apakšpozīcija „90” (pārējie) var attiekties tikai uz dzelzs izstrādājumiem.

Izvēloties apakšpozīciju „tērauda”, ir iespējams nonākt tikai pie apakšpozīcijas ar kodu „11” (ievests no Moldovas) vai „12” (ievests no Marokas), kas neattiecas uz konkrēto gadījumu, jo preces ievestas no Ukrainas. Tāpat vienīgā izvēle ir apakšpozīcija ar kodu „19” (pārējie).

Secināms, ka TARIC koda „19” noteikšana ir pareiza.

[4.4] Eiropas Padome jau ar 1988.gada 11.jūlija Regulu Nr.2423/88 par aizsardzību pret importa dempingu vai subsidēto importu no valstīm, kas nav Eiropas Ekonomikas kopienas dalībvalstis, pieņēma kopējus noteikumus aizsardzībai pret importu par dempinga cenām vai subsidētu importu no valstīm, kas nav Eiropas Kopienas dalībvalstis. Ar pagaidu regulu (Komisijas Regula (EK) Nr.362/1999) tika ieviesti antidempinga pagaidu maksājumi, tostarp attiecībā uz Ukrainas izcelsmes tērauda trošu un tauvu ievadumiem Kopienā. Gan pirms pagaidu regulas, gan Padomes 1999.gada 12.augusta Regulas (EK) Nr.1796/1999, ar ko attiecībā uz tērauda trošu un tauvu importu ar izcelsmi Ķīnas Tautas Republikā, Ungārijā, Indijā, Meksikā, Polijā, Dienvidāfrikā un Ukrainā piemēro galīgo antidempinga maksājumu un galīgi iekasē uzlikto pagaidu maksājumu, kā arī izbeidz antidempinga procedūru attiecībā uz importu ar izcelsmi Korejas Republikā (turpmāk – regula Nr.1796/1999), pieņemšanas, veicot valstu, kas nav Eiropas Kopienas dalībvalstis, izstrādājumu – tērauda trošu un tauvu – fizikālo un tehnisko pamatīpašību izpēti un analīzi, nonāca pie secinājuma, ka Kopienā saražotās tērauda troses un tauvas un importētās tērauda troses un tauvas ir līdzīgi ražojumi. Tādējādi, importējot tērauda troses un tauvas, Kopienas ražošanas nozarei ir nodarīti būtiski zaudējumi un ir veicami antidempinga pasākumi.

Komisija 1998.gada 20.maijā uzsāka antidempinga procedūru attiecībā uz tādu tērauda trošu un tauvu importu, kuru izcelsme ir Ukrainā. Ar regulas Nr.1796/1999 1.pantu tika ieviests galīgs antidempinga maksājums attiecībā uz tādu tērauda trošu un tauvu importu, ko tobrīd klasificēja citastarp ar kombinētās nomenklatūras kodiem ex73121082, ex73121084, ex73121086, ex73121088 un kuru izcelsme ir Ukrainā (1.panta 1.punkts). Savukārt Padomes 2003.gada 22.septembra Regulā Nr.1674/2003, ar kuru groza Regulu (EK) Nr.1796/1999, ar ko nosaka galīgu antidempinga maksājumu un galīgi iekasē pagaidu maksājumu, kas, cita starpā, noteikts Polijas un Ukrainas izcelsmes tērauda trošu un tauvu ievadumiem (turpmāk – regula Nr.1674/2003), tika konstatēts, ka Ukrainas uzņēmuma „Silur” ražoto tērauda trošu un tauvu ievadumi Kopienā notikuši ar „Silur” ziņu, deklarējot nepatiesu izcelsmi. Tāpat tika konstatēts, ka tērauda troses un tauvas, uz kurām neattiecas saistības, ir pārdotas Kopienai tā, it kā uz tām attiektos saistības, tādējādi nepamatoti izmantojot atbrīvojumu no antidempinga maksājuma.

Tātad attiecībā uz tērauda trošu un tauvu importu no Ukrainas uzņēmuma „Silur” Komisija bija veikusi detalizētu izpēti un nonākusi pie nepārprotama secinājuma, ka „Silur” precēm – tērauda trosēm un tauvām – ir piemērojami galīgie antidempinga maksājumi – 51,8 procenti neto cenas pirms nodokļa nomaksas. Līdz ar to pirmās instances tiesa nepamatoti papildu veica „Silur” preču – tērauda trošu un tauvu – ķīmiskā sastāva analīzi.

[4.5] Ņemot vērā likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” 2.panta astotās daļas un 35.panta nosacījumus, kā arī to, ka pieteicēja nebija aprēķinājusi antidempinga maksājumus ievestajām precēm, Valsts ieņēmumu dienests pamatoti veica pievienotās vērtības nodokļa pārrēķinu un papildus nomaksai budžetā noteica pievienotās vērtības nodokli 37 013,42 latus un soda naudu tādā pašā apmērā. Noteiktais soda naudas apmērs nav nesamērīgs ar izdarīto pārkāpumu.

[4.6] Nav pamatoti pieteicējas argumenti par procesuālajiem pārkāpumiem, veicot pēcmuitošanas pārbaudi un pieņemot pārsūdzēto lēmumu.

[4.6.1] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām” 23.panta trešo daļu lēmums par nodokļu revīzijas rezultātiem jāpieņem ne vēlāk kā 90 dienu laikā no nodokļu revīzijas uzsākšanas dienas. Pēcmuitošanas pārbaude tika veikta no 2005.gada 3.novembra līdz 2005.gada 23.decembrim. Sākotnējais lēmums pieņemts 2006.gada 6.janvārī. Lēmums par pārbaudes termiņa pagarināšanu nav ticis pieņemts.

90 dienu termiņš pārbaudes veikšanai beidzās 2006.gada 2.janvārī. Sākotnējais lēmums pieņemts pēc 60 dienu termiņa, proti, pēc 65 dienām. Ņemot vērā lietas faktiskos apstākļus, tostarp to, ka Eiropas Padome atzinusi, ka antidempinga pasākumu neveikšana rada būtiskus zaudējumus Kopienai, termiņa nokavējumam nav būtiskas ietekmes uz rezultātu lietā.

[4.6.2] Nav pamatoti pieteicējas argumenti par uzklauššanas principa pārkāpumu.

No lietas materiāliem redzams, ka pieteicējai tika paziņots par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu, pieteicēja ir vērsusies iestādē ar sūdzībām par konkrēto lietu, tostarp par iestādes pieņemtajiem lēmumiem, tos apstrīdot un sūdzībās norādot savus argumentus un apsvērumus. Iestāde tos ir vērtējusi.

[4.6.3] Nav pamatots pieteicējas arguments, ka faktiski pēcmuitošanas pārbaude notikusi pirms attiecīga lēmuma pieņemšanas. Pirms attiecīgā lēmuma pieņemšanas iestāde noskaidrojusi apstākļus saistībā ar pieteicējas ievestajām precēm brīvam apgrozījumam, proti, Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālā iestāde jau 2005.gada 19.septembrī sastādīja preces identifikācijas atzinumus, lai noskaidrotu preču kodu atbilstību. Tomēr šīs darbības nebija vērstas uz nodokļu vai citu maksājumu papildu aprēķināšanu.

[5] Pieteicēja par apgabaltiesas spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību, norādot tālāk minētos argumentus.

[5.1] Antidempinga maksājumi nav uzskatāmi par nodokli vai nodevu un tiem nav piemērojamas likuma „Par nodokļiem un nodevām” VII nodaļā paredzētās soda naudas. Tiesa nepareizi interpretējusi likuma „Par nodokļiem un nodevām” 18.¹panta pirmās daļas 3.punktu un pārkāpusi likuma „Par budžetu un finanšu vadību” 15.¹pantu, Padomes 1995.gada 22.decembra Regulu Nr.384/96 par aizsardzību pret tāda importa dempingu, kura izcelsme ir valstīs, kas nav Eiropas Kopienas dalībvalstis (turpmāk – regula Nr.384/96), regulu Nr.2658/87 un Padomes 1992.gada 12.oktobra Regulu Nr.2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi. Tiesa nepamatoti nav vērtējusi likuma „Par nodokļiem un nodevām” 1. un 2.pantā noteikto. Antidempinga maksājums likuma „Par nodokļiem un nodevām” 18.¹pantā ietverts jēdzienā „citi obligātie maksājumi” un tam nevar tikt piemērotas minētā likuma VII nodaļā paredzētās sankcijas, jo tas nav uzskatāms ne par nodokli, ne arī nodevu likuma „Par nodokļiem un nodevām” izpratnē.

[5.2] Tiesa nepamatoti atzinusi, ka Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Muitas pārvaldes Tarifu daļas atzinumi ir uzskatāmi par pierādījumu preces TARIC koda maiņai. Tiesa nav vērtējusi pierādījumus par preces ķīmisko sastāvu, kā arī nav argumentējusi šādu rīcību.

[5.3] Tiesa nepamatoti piemērojusi regulas, kuru tiešu izmantošanu izslēdz regulas Nr.2658/87 1.pants.

[5.4] Tiesa, lemjot par preces koda noteikšanas pamatprincipiem, nepareizi interpretējusi ar regulu Nr.2658/87 pieņemtās kombinētās nomenklatūras 72.nodaļas piezīmju 1.punkta „f” apakšpunktu.

[5.5] Tiesa pretēji Administratīvā procesa likuma nosacījumiem, kas pieļauj nodrošināt papildu pierādījumu iegūšanu un vērtēt pušu izteiktos argumentus un iesniegtos dokumentus, spriedumā norādījusi tādu lēmuma argumentāciju, kura nav saistīta ar pušu iepriekš izteiktajiem argumentiem.

[6] Senāts ar 2009.gada 8.septembra lēmumu uzdeva prejudiciālus jautājumus Eiropas Savienības Tiesai, uz kuriem Eiropas Savienības Tiesa ar 2010.gada 7.oktobra spriedumu lietā C-382/09 sniegusi šādas atbildes:

1) Eiropas Kopienų integrētais muitas tarifs (TARIC), kurš ir ieviests ar Padomes 1987.gada 23.jūlija Regulas (EEK) Nr.2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu 2.pantu, tā redakcijā, kura bija piemērojama 2004. un 2005.gadā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tērauda (izņemot nerūsējoša tērauda) tauvas bez pārklājuma vai tikai ar cinka pārklājumu, kuru maksimālais šķērsriezums pārsniedz 3 mm, bet nepārsniedz 48 mm un kuru izcelsmes valsts nav ne Moldova, ne Maroka, ietilpst TARIC kodos 7312 10 82 19, 7312 10 84 19 vai 7312 10 86 19 atkarībā no to šķērsriezuma izmēra;

2) Regulas Nr.384/96 14.panta 1.punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēts, ka gadījumā, ja ir pieļauta kļūda tarifu klasifikācijā, ievēdot precī Savienības muitas teritorijā, tiek piemērots naudas sods visu piemērojamo antidempinga maksājumu kopējā apmērā, ja vien tā apmērs tiek noteikts, piemērojot nosacījumus, kuri ir analogi tiem, kas valsts tiesībās prevalē attiecībā uz līdzīga rakstura un smaguma pārkāpumiem, un kas katrā ziņā nodrošina, ka sods ir efektīvs, samērīgs un preventīvs, kas ir jāizvērtē iesniedzējtiesai.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvji uzturēja kasācijas sūdzības argumentus, ka noteiktā soda nauda nav pamatota. Pieteicējas ieskatā, soda nauda nav piemērojama, jo nacionālās tiesību normas, kas regulē nodokļu maksājumus, līdz 2006.gadam nebija piemērojamas attiecībā uz Kopienas maksājumiem. Turklāt likuma „Par nodokļiem un nodevām” normas soda naudas piemērošanu paredzēja vienīgi par pārkāpumiem, kas konstatēti audita ietvaros. Izskatāmajā gadījumā audits netika veikts. Atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām” normām soda nauda ir piemērojama par nodokļu bāzes samazināšanu. Šajā gadījumā nekad nav tikusi apstrīdēta muitas vērtība. Ja tomēr atzītu, ka soda naudu vispārīgi bija pamats piemērot, tad konkrētajos apstākļos tās piemērošana nav samērīga. Pieteicējai šis ir bijis pirmais pārkāpums. Turklāt 2004., 2005.gadā nebija izpratnes par attiecīgo kodu piemērošanu un tādu nesniedza arī iestāde.

Valsts ieņēmumu dienesta pārstāve kasācijas sūdzību un tiesas sēdē izteiktos argumentus neatzina.

Motīvu daļa

[8] Eiropas Savienības Tiesa 2010.gada 7.oktobra spriedumā C-382/09 ir atzinusi, ka pieteicējas 2004., 2005.gadā ievestās tērauda troses ietilpst TARIC kodos 7312 10 82 19,

7312 10 84 19 vai 7312 10 86 19 atkarībā no to šķērsgriezuma izmēra. Tā kā apgabaltiesa atstāja negrozītu Valsts ieņēmumu dienesta lēmumu, ar kuru papildus budžetā noteiktie maksājumi atbilda šiem pašiem kodiem, apgabaltiesas spriedums daļā par Valsts ieņēmumu dienesta lēmumu, ar kuru samaksai budžetā noteikta antidempinga nodeva un pievienotās vērtības nodoklis, ir atstājams negrozīts.

[9] Nosakot samaksāt antidempinga nodevu un pievienotās vērtības nodokli, pieteicējai atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām” 32.panta pirmajai daļai noteikta arī soda nauda.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 32.panta pirmā daļa redakcijā, kas bija spēkā soda naudas noteikšanas laikā, paredzēja, ja nodokļu maksātājs, pārkāpdams nodokļu likumu prasības, nodokļu administrācijai iesniegtajās deklarācijās vai nodokļu aprēķinos samazina nodokļu bāzi (ar nodokli apliekamo objektu) un no tās aprēķināto nodokļa summu, nodokļu administrācija aprēķina un par labu budžetam no nodokļu maksātāja piedzen samazināto nodokļa summu un soda naudu tās apmērā, ja konkrēto nodokļu likumos nav paredzēts cits soda naudas apmērs.

[10] Kā norādījusi Eiropas Savienības Tiesa 2010.gada 7.oktobra spriedumā C-382/09, regulā Nr.1796/1999 nav paredzēts sods antidempinga pasākumu pārkāpuma gadījumā. Arī noteikumos par muitas nodokļiem, kurus saskaņā ar regulas Nr.1796/1999 1.panta 3.punktu piemēro antidempinga pasākumu gadījumā, sods par kļūdu tarifu klasifikācijā nav paredzēts. Savukārt, ievērojot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 10.pantu, dalībvalstij ir pienākums veikt visus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu Savienības tiesību piemērojamību un efektivitāti. Kaut arī tiek saglabāta rīcības brīvība attiecībā uz minēto pasākumu izvēli, dalībvalstīm ir jānodrošina, lai par Savienības tiesiskā regulējuma pārkāpumiem vajadzības gadījumā tiktu noteikts sods apstākļos, kas būtībā un attiecībā uz procedūru ir analogi tiem, kas ir piemērojami par līdzīga rakstura un nozīmības valsts tiesību pārkāpumiem (*sk. sprieduma 43.-44.punktu*). Eiropas Savienības Tiesa arī norādījusi, ka aplūkotā tiesību norma (likuma „Par nodokļiem un nodevām” 32.panta pirmā daļa), ņemot vērā tajā noteikto soda naudas principu un mērķi nodrošināt, lai nodokļu parādnieki ievērotu savus pienākumus nodokļu deklarēšanas jomā, nešķiet pretrunā Savienības tiesībām. Tā ļauj mudināt, lai saimnieciskās darbības subjekti kompetentajām valsts iestādēm iesniegtu deklarācijas atbilstoši piemērojamajam tiesiskajam regulējumam, tostarp Savienības muitas tiesiskajam regulējumam un antidempinga pasākumiem, kuri izriet no Savienības tiesiskā regulējuma (*turpat, 46.punkts*).

Secināms, ka atbilstoši nacionālajām tiesību normām piemērotā soda nauda vispārīgi nav pretrunā Savienības tiesībās regulētajiem antidempinga pasākumiem, bet, tieši otrādi, atbilst to efektīvai īstenošanai.

[11] Muitas kodeksa 4.panta 9.punkts noteic, ka *muitas parāds* nozīmē personas pienākumu samaksāt ievedmuitas nodokļu summu (ievedmuitas parāds) vai izvedmuitas nodokļu summu (izvedmuitas parāds), kas piemērojams atsevišķām precēm saskaņā ar spēkā esošajiem Kopienas noteikumiem. Atbilstoši šā kodeksa 4.panta 10. un 11.punktam *ievedmuitas nodoklis* un *izvedmuitas nodoklis* nozīmē muitas nodokļus un muitas nodokļiem līdzvērtīgus maksājumus, kas jāmaksā attiecīgi preces ievēdot vai izvedot. Šā kodeksa 20.panta 1.punkts (sadaļā „Faktori, kas nosaka ievedmuitas vai izvedmuitas nodokļu, kā arī citu paredzēto pasākumu piemērošanu attiecībā uz preču tirdzniecību”) noteic, ka muitas parāda rašanās gadījumā likumā noteikto muitas nodokļu pamats ir Eiropas Kopienas muitas tarifs. Šā panta 3.punkta „g” apakšpunkts noteic, ka Eiropas

Kopienu muitas tarifā ietilpst citi tarifa maksājumi, kurus nosaka citi Kopienas tiesību akti.

Eiropas Savienības Tiesa citā lietā norādījusi, ka antidempinga maksājums (nodoklis, par kuru ir runa šajā gadījumā) saskaņā ar Muitas kodeksa 20.panta 3.punkta „g” apakšpunktu ietilpst minētajā muitas tarifā un ir pieskaitāms „citiem tarifa pasākumiem, kurus nosaka citi Kopienas tiesību akti” (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2005.gada 20.oktobra sprieduma lietā C-247/04 23.punktu*).

No minētā ir secināms, ka antidempinga nodevas pamatā ir kļūda preču tarifu klasifikācijā. No minētā savukārt ir secināms un tas izriet no minētā Eiropas Savienības Tiesas sprieduma, ka antidempinga nodeva (maksājums) Savienības tiesību izpratnē tiek uzskatīta par nodokli (šajā gadījumā – ievedmuitas nodokli).

[12] Atbilstoši regulas Nr.384/1996 14.panta pirmajai daļai antidempinga nodeva tiek uzlikta ar regulu. Savukārt dalībvalsts iekasē šo nodevu, ievērojot regulā par šādu nodevu ieviešanu noteikto iekasēšanas veidu, likmi un pārējos kritērijus. Regulas Nr.1796/1999 3.pants noteic antidempinga nodevas (maksājuma) iekasēšanas veidu. Savukārt tās 1.panta 3.punkts noteic, ka, ja nav noteikts citādi, tad piemēro spēkā esošos noteikumus par muitas nodokļiem.

Kā tas norādīts jau iepriekš šajā spriedumā, Savienības tiesību normās arī noteikumi par muitas nodokļiem neparedz soda sankcijas, tomēr tas neliedz (uzliek pienākumu) valstij tādas piemērot atbilstoši nacionālajām tiesību normām.

Muitas likuma 4.panta pirmās daļas pirmais teikums un otrā daļa redakcijā, kas bija spēkā 2004.gada 1.maijā, tāpat kā šobrīd, noteic, ka Valsts ieņēmumu dienests administrē muitas lietas Eiropas Savienības normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā. Latvijas nacionālajā kompetencē ietilpstošos ar muitas lietām saistītos jautājumus Valsts ieņēmumu dienests administrē likumā „Par nodokļiem un nodevām” un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 2.panta otrā daļa noteica, ka šis likums attiecas uz visiem nodokļiem un nodevām, ja konkrētā nodokļa likums neparedz citu, konkrētā nodokļa vai nodevas specifikai atbilstošu kārtību, kura nedrīkst būt pretrunā ar šo likumu. Muitas nodokļa noteikšanas kārtību, iekasēšanu un sankciju piemērošanu reglamentē arī Muitas likums un citi muitas lietās noteikto kārtību reglamentējoši normatīvie akti. Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 8.panta 6.punkts kā vienu no nodokļiem paredz arī muitas nodokli.

Ievērojot minēto, antidempinga nodevas kā nodokļa piemērošanas gadījumā, ir pamats piemērot soda sankcijas, kas paredzētas likuma „Par nodokļiem un nodevām” 32.panta pirmajā daļā, tāpat kā citu nodokļu gadījumā.

[13] Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 18.¹panta pirmās daļas 3.punkts (*nodokļu administrācijai ir pienākums iekasēt un piedzīt nodokļus, nodevas un citus obligātos maksājumus, kā arī ar tiem saistītās pamatparāda palielinājuma un nokavējuma naudas Eiropas Savienības budžetam*) šajā gadījumā neregulē soda naudas noteikšanas jautājumu, tādēļ šī tiesību norma soda naudas noteikšanai nav piemērojama.

Savukārt likuma „Par nodokļiem un nodevām” 1.panta 1.punkts redakcijā, kas stājās spēkā 2007.gada 1.janvārī, noteic, ka nodoklis ir ar likumu noteikts obligāts maksājums valsts budžetā vai pašvaldību budžetos (pamatbudžetā vai speciālajā budžetā), kas nav maksājums par noteiktas preces iegādi vai pakalpojuma saņemšanu un nav soda naudas un nokavējuma naudas maksājums, kā arī nav maksājums par valsts kapitāla vai tā daļas izmantošanu. *Minētais termins piemērojams arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, kā arī muitas nodoklim un citiem līdzvērtīgiem maksājumiem, kuri noteikti tieši piemērojamos Eiropas Savienības normatīvajos aktos par muitas lietām.* Iepriekšējā šā

punkta redakcija tekstā neietvēra pēdējā teikuma daļu attiecībā uz muitas nodokli un citiem līdzvērtīgiem maksājumiem.

Ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, nav secināms, ka par *nodokli* likuma „Par nodokļiem un nodevām” piemērošanas izpratnē, līdz 2007.gada 1.janvārim nebūtu uzskatāms arī muitas nodoklis. Ar minētajiem grozījumiem 1.panta 1.punktā jēdziena skaidrojums ir precizēts.

[14] Nav pamatots pieteicējas arguments, ka lietā nav veikts audits, lai būtu pamats noteikt soda naudu.

Apgabaltiesa konstatējusi, ka ar Valsts ieņēmumu dienesta 2005.gada 2.novembra lēmumu Nr.413 noteikts veikt pieteicējas pēcmuitošanas pārbaudi, kas atbilst likuma „Par nodokļiem un nodevām” 1.panta 16.punkta nodokļu revīzijas (audita) būtībai. Tiesa arī pārbaudījusi pārbaudes termiņus un personas uzklauššanas pienākuma ievērošanu. Tiesa nav konstatējusi tādu procesuālus pārkāpumus, kas būtu pamats pārbaudes atzīšanai par prettiesisku (*sk. apgabaltiesas sprieduma 19.punktu*).

[15] Pieteicējai soda nauda noteikta 100 procentu apmērā. Tiesas spriedums daļā par soda naudu ir atceļams, lai tiesa, izskatot lietu šajā daļā atkārtoti, novērtētu soda naudas samērīgumu. Šajā sakarībā tiesai jāņem vērā Eiropas Savienības Tiesas spriedumā par prejudiciālo jautājumu norādītais, kā arī jāpārbauda un jāvērtē pušu argumenti.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 2.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 25.novembra spriedumu daļā par sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Stils Met” noteikto soda naudu un nosūtīt lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai. Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 25.novembra spriedumu pārējā daļā.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore

Senatore

Senatore

(*paraksts*)

(*paraksts*)

(*paraksts*)

V.Kakste

D.Mita

I.Skultāne